

Tjänsteskrivelse

2025-03-19

Diarienummer: 25ON124

Handläggare:

Helén Polmé
026-17 80 00
helen.polme@gavle.se

Nämnd:

Omvårdnadsnämnd

Avgift för leveranser i samband med inköp av dagligvaror

Förslag till beslut

- Att Omvårdnadsnämnden ställer sig bakom den föreslagna avgiften om 1,33 % av prisbasbeloppet/12 för leveranser i samband med inköp av dagligvaror,
- Att hemställa att Kommunfullmäktige fastställer avgiften om 1,33 % av prisbasbeloppet/12 för leveranser i samband med inköp av dagligvaror, samt
- Att avgiften gäller från och med 2025-06-15.

Ärendebeskrivning

Ett nytt sätt för hantering av inköp av dagligvaror införs för Valfärd Gävles hemtjänstkunder med fördelad tid för inköp i sitt biståndsbeslut. Den nya hanteringen av stöd vid inköp innebär att inköp av dagligvaror sker digitalt och ersätter det fysiska besöket i butik. Digitala inköp ökar både kundens självständighet, aktivitet och delaktighet i samhällslivet men förbättrar även medarbetarnas arbetsmiljö, eftersom de tunga arbetsmomenten minskar.

Hanteringen är en del i att möta framtidens utmaningar. Hemtjänstkunden väljer en leverantör som erbjuder digitala inköp av dagligvaror. Hemtjänstpersonalen bistår med inköpslistan/själva inköpet online om kunden behöver det. Leverantören plockar, packar och levererar sedan dagligvaror till kunden. Vid behov beviljas också hemtjänstinsats för att plocka upp varor efter hemtransport. Det finns leverantörer som även erbjuder uppackning av varorna och kunden kan välja att beställa och betala även

den tjänsten. Kunden betalar sedvanlig avgift till kommunen för hemtjänstinsatserna (digitalt inköp, ev. upplöckning av varor). Kunden betalar eventuell transportavgift till leverantören.

Kommunen behöver inte upphandla ett avtal om digitala inköp med särskilda butiker eftersom kunden själv kan bestämma vilken eller vilka butiker som inköpen ska göras från och själv betalar för varorna och transporten. Hanteringen kan likställas med att kunden själv skulle gå till en butik och handla. Om kommunen bestämmer att kunden ska göra sina inköp från en viss butik finns det risk att kommunen begränsar den fria konkurrensen mellan livsmedelsbutiker och då behöver ett sådant avtal konkurrensutsättas genom en upphandling. Detsamma gäller transporter av inköpta varor till kunden.

Om det inte är möjligt för marknaden att leverera inköpen till kunden kan kommunen svara för transporterna (i egen eller upphandlad regi) och ta betalt för det. Det finns även exempel där leveranskedjan delas upp genom att skåp används vid butiken eller bostaden för att hämta eller lämna varorna. Enligt SKR behöver kommunen ta ut en avgift för leveranser om de inte tagit ut en avgift för arbetsinsatsen inköp och/eller hemtransport av livsmedlen tidigare. Detta för att kommunala tjänster via subventioner inte får konkurrera med privat bedriven verksamhet. Hur och när avgifter kan tas ut av kommunen i samband med insatser och vid kommunal hälso- och sjukvård regleras i socialtjänstlagen (SoL) 8 kap och hälso- och sjukvårdslagen (HSL) 17 kap § 8 samt genom kompletterande föreskrifter i socialtjänstförordning, 6 kap.

Den som har hemtjänst eller bor på ett vård- och omsorgsboende betalar en omvårdnadsavgift för den omvårdnad som ges. Avgiften uppgår till 53,92 % av prisbasbeloppet dividerat med 12, vilket också är taket för det lagstadgade högkostnadsskyddet – den så kallade maxtaxan. För 2025 motsvarar det 2 642 kr och är alltså de samlade avgifterna för boende, hjälp i hemmet, service, omvårdnad och kommunal hälso- och sjukvård. De samlade avgifterna får inte uppgå till så stort belopp att kunden inte har tillräckliga medel för sina personliga behov (minimibelopp). Det får heller inte uppgå till ett större belopp än det lagstadgade högkostnadsskyddet (maxtaxan). Avgiftsutrymmet visar hur mycket som kan tas ut i avgift av kunden så att minimibelopp tillgodoses. Kundens avgiftsutrymme beräknas genom att kundens minimibelopp, faktisk bostadskostnad och bostadsbidrag/bostadstillägg avräknas från kundens nettoinkomster. Om avgiftsutrymmet är högre än högkostnadsskyddet tas

maxtaxa ut. Om kundens avgiftsutrymme är lägre än minimibeloppet tas ingen omvårdnadsavgift ut.

Via SKR har Valfärd Gävle varit i kontakt med flera kommuner och nätverk som har infört digitala inköp som arbetssätt och arbetat med det under en längre tid. Det varierar stort hur de olika kommunerna har gjort när det gäller avgifter och avgift för hemleveranser. Förutsättningarna ser olika ut och därmed är det också svårt att jämföra. Rekommendationer från SKR är att kommunerna behöver ta hänsyn till geografiska utmaningar, volymer och kvalitetsaspekter och på så sätt värdera nyttor i den specifika kommunen. För att ta fram en modell för Gävle med betoning på digitalt först har Valfärd Gävle haft hjälp av SKR med juridisk rådgivning och av kommunala pensionärsrådet i Gävle kommun som referensgrupp. Valfärd Gävle har valt att använda Lund kommuns modell för digitala inköp, vilket SKR rekommenderar.

Förslaget

Valfärd Gävle har inte tagit ut en avgift för arbetsinsatsen inköp och/eller hemtransport av livsmedlen tidigare och bör därför åtgärda detta. Detta för att kommunala tjänster via subventioner inte får konkurrera med privat bedriven verksamhet.

Förslaget innebär att från och med 15 juni 2025 införa avgift för leverans av dagligvaror. Förslaget är en taxa som är lätt att administrera men ändå följer samma indexökning som omvårdnadsavgiften. Utifrån omvärldsbevakning i närområdet föreslås avgiften uppgå till 1,33 % av en tolfedel av prisbasbeloppet, per leveranstillfälle. För 2025 motsvarar detta 65 kr per leveranstillfälle. Avgiften ingår i omvårdnadsavgiften (maxtaxa).

Magnus Höjer

Sektorchef

Sektor Valfärd